

A Fővárosi Ítéletábrla a Dr. Tyukodi Attila egyéni ügyvéd (.....) által képviselt I.rendű felperes neve (....) I. rendű és Dr. II.rendű felperes neve (....) II. rendű felpereseknek, a I.rendű alperes neve Képviselési Önálló Osztálya (....., ügyintéző: Dr. Tímár Anikó I.rendű alperes nevei tanácsos) által képviselt I.rendű alperes neve (....) I. rendű, az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviselési Osztály (....) által képviselt II.rendű alperes neve (....) II. rendű és Dr. Cs. R. jogtanácsos (....) által képviselt Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bűnügyi Főigazgatóság (....) III. rendű alperesek ellen közhatalom gyakorlásával okozott kár megtérítése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék által 2017. október 10. napján meghozott 21.P...../2016/28. számú részítélete ellen az I. rendű alperes részéről 29. sorszámon előterjesztett, az I-II. rendű felperesek részéről 30. sorszám alatt benyújtott, 46. sorszámon kiegészített fellebbezések folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a III. rendű alperesnek 10.000 (Tízezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetékből az I. rendű felperes 56.000 (Ötvenhatezer), a II. rendű felperes 15.000 (Tizenötezer) forintot köteles megfizetni az államnak külön felhívásra.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság részítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek vagyoni kártérítés címén 300.000 forint tőkét, annak 2015. június 17. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, míg ezt meghaladóan a felperesek vagyoni kár iránti igényét elutasította.

A megállapított ítélet tényállása szerint az I. és II. rendű felperesek 2015. december 4-e óta házastársakként, korábban élettársakként közös háztartásban élnek a II. rendű felperes tulajdonát képező . Budapest, Sz. utca szám alatti lakásban. A négylakásos társasház egy utcai bejárattal rendelkezik, több mint 20 éve ebben a társasházban üzemel a II. rendű felperes ügyvédi irodája is.

A Vám- és Pénzügyőrség Központi Bűnüldözési Parancsnoksága Kiemelt Ügyek Osztálya november 22. napján/2007.bü számú határozatával az I. rendű felperessel szemben házkutatást, motozást és lefoglalást rendelt el. A házkutatás foganatosítása kiterjedt a . Budapest, Sz. utca szám alatti lakásingatlanra és a felperesek gépjárműveire is. Ennek során lefoglalásra került egy darab Venus típusúazonosítószámú számítógép, egy darab Omni book XE3 típusú laptop is, melyet a II. rendű felperes a munkavégzéséhez használt.

A II. rendű felperes lakásán tartott házkutatást megelőzően közölték az I. rendű felperessel az őrizetbevétel tényét, majd őt az ingatlan belső felén található otthonából az udvaron keresztül

egyenruhás nyomozók bilincsben, megkülönböztető jelzéssel ellátott autóval vitték el. A nyomozóhivatalban - ahol az I. rendű felperes nyugdíjazását megelőzően 10 évig dolgozott - szintén bilincsben vezették végig az épület folyosóin, ahol több volt kollégájával találkozott. Ezt követően került sor az I. rendű felperes gyanúsított kihallgatására, majd 5 órás folyosói várakozást követően elszállították fogvatartásának helyszínére a Budapest kerület, Gy. utcába. Az I. rendű felperest november 22-én 06 óra 00 perctől őrizetbe vették, amellyel szemben az I. rendű felperes panasszal élt. A panaszt a Fővárosi Ügyészség Kiemelt és Gazdasági Ügyek Osztálya a/2007/3-X. számú, november 23-án kelt határozatával elutasította, majd november 23-án indítványozta az őrizetben lévő I. rendű felperes előzetes letartóztatását az elsőfokú bíróság tárgyalás előkészítése során hozandó határozatáig, de legfeljebb december 24. napjáig.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság az Ün...../2007/2. számú november 24. napján kelt végzésével az I. rendű felperes előzetes letartóztatására irányuló ügyészi indítványt elutasította. A Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság a 27.Bnf.../2007/2. számú december 11. napján kelt végzésével e végzést megváltoztatta és az I. rendű felperes vonatkozásában lakhelyelhagyási tilalmat rendelt el az elsőfokú bíróság tárgyalás előkészítése során hozandó határozatáig. Az I. rendű felperest november 24. napján engedték szabadon az őrizetből.

A Fővárosi Főügyészség Kiemelt és Gazdasági Ügyek Osztálya a...../2007/104-III. számú január 9-én kelt határozatával az I. rendű felperessel szemben a december 11-én elrendelt lakhelyelhagyási tilalmat részlegesen feloldotta oly módon, hogy az I. rendű felperes a kiskorú gyermekeivel és a beteg édesanyjával való kapcsolattartás céljából január 14. napjától minden héten szombati napon 6:00 órától 22:00 óráig terjedő időpontban Budapest területét elhagyhassa és Vácra közlekedhessen. Az I. rendű felperes később kérelmet terjesztett elő a lakhelyelhagyási tilalom részleges feloldására. A kérelmet a Fővárosi Főügyészség Kiemelt és Gazdasági Ügyek Osztálya elutasította, majd május 21. napján kelt határozatával az I. rendű felperessel szemben a december 11-e óta fennállt lakhelyelhagyási tilalmat megszüntette.

A Vám- és Pénzügyőrség Központi Bűnüldözési Parancsnoksága április 7-én kelt határozatával a lefoglalt mobiltelefonok SIM kártyák és SD memóriakártya lefoglalását megszüntette és azok kiadását rendelte el az I. rendű felperes részére, majd július 21-én a II. rendű felperestől lefoglalt számítógépek és tartozékaik lefoglalását is megszüntette és azok kiadását rendelte el. A Sz. utca szám alatt tartott házkutatás során lefoglalt iratok kiadására szeptember 14. napján kelt határozattal került sor.

A Vám- és Pénzügyőrség Központi Bűnüldözési Parancsnoksága Kiemelt Ügyek Osztálya november 28-án kelt határozatával biztosítási intézkedésként elrendelte az I. rendű felperesZrt.-nél vezetettszámú számlájának azonnali zárolását, mely ellen az I. rendű felperes panaszt nyújtott be, ennek a Fővárosi Főügyészség helyt adott és elrendelte az intézkedés feloldását.

A Fővárosi Főügyészség Kiemelt és Gazdasági Ügyek Osztálya a/2007/514-II. számú január 5-én kelt és január 13-án jogerőre emelkedett határozatával a bünszervezetben elkövetett, az adóbevételt különösen nagy mértéket meghaladó mértékben csökkentő adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt Kláris Attila és társai ellen a NAV Bűnügyi Főigazgatóság Központi Nyomozó Főosztályán/2007.bü számon indult bűnügyben a nyomozást az I. rendű felperessel szemben a Be. 190. § (1) bekezdés c) pontjának II. fordulata alapján megszüntette, mivel a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a felperes követte el.

Az I. rendű felperest a nyomozás 7 éve során érdemben két alkalommal hallgatták ki, először az őrizetbevételének napján november 22-én, amikor a meghatalmazott védője Dr. S.I. ügyvéd jelenlétében részletes vallomást tett. Ezt követően szeptember 15-én hallgatták ki újra, ahol az ott feltett kérdéseket megválaszolta.

A felperesek 2016. június 2. napján benyújtott keresetükben kérték az alpereseket egyetemlegesen kötelezni az I. rendű felperes javára 1.000.000 forint vagyoni kártérítés és annak november 27.

napjától járó törvényes kamata megfizetésére, amely a bünygyi eljárásban meghatalmazott ügyvéd tevékenységével felmerült költség. A II. rendű felperes javára 179.651 forint kiesett jövedelemből eredő kártérítés egyetemleges megfizetésére kérték az alpereseket kötelezni annak 2007. november 30. napjától járó törvényes kamatával együtt. Személyiségi jogsértésre hivatkozva kérték annak megállapítását, hogy az alperesek megsértették a jóhírnévhez fűződő jogukat, amelyre tekintettel egyetemlegesen kérték az alpereseket az I. rendű felperes javára 2.000.000 forint, a II. rendű felperes javára 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezni. Az I. rendű felperes a III. rendű alperessel szemben elégtétel adására is igényt tartott akként, hogy a NAV Bünygyi Igazgatóságának állománygyűlésén olvassák fel az ügyészség megszüntető határozatát és azt belső folyóiratban teljes terjedelemben elérhetően legalább 6 hónapon keresztül tegyék közzé.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes álláspontja az volt, hogy a titkos információgyűjtés eredménye, az okiratok és egyes gyanúsítottai vallomások a megalapozott gyanút kellően alátámasztották. Előadta, hogy a lakhelyelhagyási tilalmat az I. rendű felperes kérelmére részlegesen feloldotta a családi kapcsolatok ápolása érdekében. Hivatkozott arra, hogy a nyomozás elhúzóadását a több külföldi állam felé megküldött jogsegélykérelem eredményezte, amelyeket az I. rendű felperes védekezésének ellenőrzése érdekében be kellett várni, erre szeptember 2-a és július 9. napja között a nyomozás fel volt függesztve. A nyomozóhatóság ez idő alatt csupán április 18. napján helyezte folyamatba az eljárást a szükséges nyomozási cselekmény elvégzése érdekében. Előadta, hogy a szakmai szabályokat teljes mértékben betartotta, a nyomozás felügyeleti és vádelőkészítő tevékenységet az anyagi és eljárási jogszabályoknak megfelelően folytatta le. A személyiség jogsértés körében felróhatóság nem terheli, a Be. szabályok keretei között járt el.

A II. rendű alperes arra hivatkozott, hogy eljárása során mulasztás, jogellenes magatartás vagy jogszabálysértés nem valósult meg. Vitatta az egyetemleges kötelezés feltételeinek fennálltát, állította, hogy nincs olyan cselekvőség a büntetőeljárásban, amelyeket az alperesek esetében együttesen lehetne értékelni, így nem okozhattak közösen sem vagyoni kárt, sem személyiségi jogsérelmet. A gyanúsítottal szemben indult nyomozás megszüntetése pedig a korábban alkalmazott kényszerintézkedést nem teszi jogellenessé, mivel annak elrendeléséhez nem szükséges az ítéleti bizonyosságot elérő alaposság és gyanú.

A III. rendű alperes előadta, hogy nem állnak fenn a közös károkozás feltételei, emellett elévülésre hivatkozott. Álláspontja szerint a fennálló gyanúnak nem bizonyosnak csak valószínűnek kell lennie olyan mértékben, hogy a bűncselekmény elkövetésével valamely személy összefüggésbe hozható-e. Utalt a Kúria eseti döntéseire, amelyek szerint a nyomozási eljárás taktikája és célszerűsége nem vizsgálható. Arra hivatkozott, hogy az I. rendű felperes a védői díjjal kapcsolatos vagyoni kárigényéből csupán 300.000 forintot igazolt. Álláspontja szerint a II. rendű felperes vagyoni kárigénye a károsodás bekövetkeztekor esedékessé vált és az I. rendű felperessel szemben folyó büntetőeljárás nem képezte akadályát a II. rendű felperes igényérvényesítésének.

Az elsőfokú bíróság a felperesek vagyoni kárigényét a személyiségi jogsérelemre alapított igénytől elkülönítette és a vagyoni kárigényekről részítéletben határozott, részítéletével az I. rendű felperes vagyoni kárigényét részben megalapozottnak, míg a II. rendű felperes vagyoni kárigényét megalapozatlannak találta. Mellőzte a perköltségben való döntést, utalva arra, hogy arról az eljárást befejező érdemi döntésben fog határozni.

Határozatát a Ptk. 324. § (1) bekezdésére, 325. § (1) bekezdésére, 326. § (1) és (2) bekezdésére, 339. § (1) bekezdésére és (3) bekezdésére, 344. § (1) bekezdésére, 349. § (1) és (2) bekezdésére, 360. § (1) és (2) bekezdésére, a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 190. § (1) és (4) bekezdésére, a Pp. 164. § (1) bekezdésére és a védői díjról szóló 26/2003. (VII.1.) IM-BM-PM együttes rendelet (R) 3. §-ára, 4. § (4) bekezdésére alapította.

Utalt a 26/2003.(VII.1.) IM-BM-PM együttes rendelet 3. §-ára és 4. § (4) bekezdésére, amely szerint a védő díjának és költségének a terhelt által megelőlegezett és számlával vagy egyéb bizonylattal igazolt részét a terhelt részére meg kell téríteni. Hangsúlyozta, hogy a rendelet a teljes büntetőeljárásra vonatkozik, az nem tesz különbséget az eljárás szakaszai között, ebből arra következtetett, hogy az I. rendű felperesnek a védői készkiadásokat és számlával igazolt díjat az ügyészséghez kellett volna benyújtania. Az ügyészség a nyomozás megszüntetése során a bűnügyi költséget megállapította, azonban nem rendelkezett a védői díj megállapításáról. Az eljárással felmerült védői díj olyan kiadás, illetve költség, amely kifejezetten a büntetőeljárás miatt merült fel, annak megtérítésére a Be. 190. §-a alapján ügyészi szakban az ügyészség köteles, erről azonban az I. rendű felperes nem kapott tájékoztatást. E tájékoztatás nyújtásának elmulasztása az I. rendű alperes jogellenes magatartása, amely azt eredményezte, hogy az I. rendű felperes az igényét már nem terjesztheti elő.

Az elsőfokú bíróság azonban nem látott alapot az alperesek egyetemleges marasztalására.

Hangsúlyozta, hogy a nyomozóhatóság mint jogalkalmazó szerv mérlegelési jogkörében elvárja dönt a büntetőeljárás megindításáról és konkrét személlyel kapcsolatban a gyanú fennállásáról, melyhez nem szükséges bizonyosság, elengedő annak valószínűsítése, hogy bűncselekmény történt, és annak elkövetésével meghatározott személy valamely tény alapján összefüggésbe hozható. A nyomozás további eredményei alapján az I. rendű felperesre terhelő adatok nem keletkeztek, kapcsolatai és annak jellege ismertté vált. A nyomozóhatóság azonban a bünszövetkezetben elkövetett adócsalásban nem volt jogosult a nyomozást megszüntetni, arra kizárólag az I. rendű alperesnek volt hatásköre. A II. rendű alperes elsőfokú bírósága az előzetes letartóztatás iránti ügyészi indítványt nem találta megalapozottnak, a másodfokú bíróság pedig a nyomozás érdekeinek megóvása végett csupán lakhelyelhagyási tilalmat rendelt el, amelyet az ügyészség 2008. május 21. napján meg is szüntetett. A II. rendű alperes esetében tehát az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szabadság korlátozásának fokozatossága és a vádhoz igazodó arányossága megállapítható. Mindezekből arra következtetett, hogy nem volt olyan egységes magatartás, vagy olyan különböző tevékenység a II. és III. rendű alperes esetében, amely a vagyoni kárfelelősség szempontjából jogellenesnek vagy felróhatónak minősülne és együtt hatottak a kár bekövetkeztére. A II. és III. rendű alperesek esetében a vagyoni kárfelelősség konjunktív feltételei közül hiányzott a jogellenesség, illetve a felróhatóság ezért helytállási kötelezettségük sem volt megállapítható.

Az I. rendű felperes vagyoni kárát az elsőfokú bíróság a kifizetést igazoló számlában foglalt összeg erejéig - 300.000 forintban - látta elfogadhatónak. Utalt arra, hogy az I. rendű felperes által csatolt számlán júniusi dátum szerepel, azonban a felperesek november 22. napjától kezdődően igényeltek késedelmi kamatot. A számla alapján a tényleges kifizetés az azon szereplő időpontban tekinthető teljesítettnek, ezért a kifizetéstől kezdve illeti meg késedelmi kamat az I. rendű felperest. Az I. rendű alperes mulasztásban megnyilvánuló jogellenes magatartása a január 5-én meghozott határozattal fejeződött be. Az elévülés a határozat jogerőre január 13-án kezdődött meg, az I. rendű felperes ezt követően közel 1,5 év után terjesztette elő vagyoni kártérítési igényét, így az elévülés esetében nem következett be.

A II. rendű felperes vagyoni kárigénye azonban az elsőfokú bíróság álláspontja szerint elévült. Utalt arra, hogy a II. rendű felperes vonatkozásában a károsító magatartás és a kár november 22-e és 29-e között valósult meg, ezért esetében az elévülés november 30. napján megkezdődött, az elévülés nyugvásának feltételei nem álltak fenn. Ugyanakkor az elévülés november 29-én mégsem állt be, mert a II. rendű felperes a kár összegéről - az átlagos napi bevételről - február

25-én szerzett tudomást, ezen a napon tudta azt megállapítani és meghatározni, ugyanis ez volt az a határidő, amíg az egyéni vállalkozói adóját meg kellett állapítani és az adóbevallást be kellett nyújtania. február 25-éhez képest az elévülés 5 éves időtartama február 25-én járt le, ezt követően a II. rendű felperes igénye elévült. Az elévülés nyugvásának feltételei az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem következtek be, mert az igény szerinti összeget a II. rendű felperes február 25. napján már ismerte, a jogellenes magatartás és az okozati összefüggés adott volt. Amennyiben az elévülés nyugvása be is következett volna, úgy az egy éves igényérvényesítési határidő a nyomozást megszüntető határozat jogerőre emelkedését követően január 13. napján eredménytelenül eltelt, a II. rendű felperes pedig kárigényét csak június 2. napján érvényesítette.

A határozattal szemben az I-II. rendű felperes és az I. rendű alperes fellebbezést nyújtott be.

A felperesek fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú bíróság részítéletének részbeni megváltoztatását és közbenső ítélet hozatalát kérték, amelyben az I. rendű alperes II. rendű felperes vonatkozásában fennálló kártérítő felelőssége megállapításra kerül. Az I. rendű felperes vonatkozásában a részítélet keresetnek helyt adó rendelkezései helybenhagyását, míg a keresetet elutasító rendelkezés tekintetében az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezését kérték. Arra hivatkoztak, hogy a II. rendű felperes esetében az elévülés ugyanazon okok miatt nem állapítható meg, mint ahogyan az I. rendű felperes kárigénye tekintetében az elsőfokú bíróság helytállóan kifejtette. A jogellenesség az I. rendű felperes esetében a nyomozást megszüntető határozat jogerőre emelkedésével állt be, általa váltak teljessé a kárfelelősség feltételei. Ez irányadó a II. rendű felperesre is. A jogellenes helyzet megszűntével valósult meg a kárfelelősség teljes tényállása, így az elévülés II. rendű felperes esetében is 2015. január 13-án - a nyomozást megszüntető határozat jogerőre emelkedésével - kezdődött meg.

Sérrelmezték a felperesek, hogy a részítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig a kereseti kérelmek tekintetében nem, csak az elévülés kérdésében tárgyalt az elsőfokú bíróság tekintettel arra, hogy valamennyi alperes elsődleges védekezése ez volt. Ezt követően váratlanul, a bizonyítás lefolytatása és azzal kapcsolatos bármiféle tájékoztatás nélkül érdemben bírálta el a felperesek vagyoni kárigényét. Erre tekintettel az összecszerűség bizonyítatlan maradt és ez vezetett a vagyoni kárigény részbeni elutasításához. Az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta arról a jogi képviselő nélkül eljáró I. rendű felperest, hogy az ügyvédi munkadíj megtérítésére irányuló igény vonatkozásában a számlával nem igazolt 700.000 forint tekintetében további bizonyítás szükséges. A felperesek kártérítés jogcímén terjesztették elő keresetüket, amelyben a szabad bizonyítás elve érvényesül, azaz az I. rendű felperes által megfizetett ügyvédi munkadíj nem csak számlával hanem egyéb más módon - pl. tanúval - is bizonyítható.

Ismételten előadták a felperesek a fellebbezésükben, hogy a károsodásukat eredményező cselekményt az alperesek együttesen, bár különböző magatartásokkal valósították meg, közrehatásuk aránya nem állapítható meg, így felelősségük egyetemleges.

A felperesek fellebbezési álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem az előterjesztett jogalapot bírálta el, ezért a jogalap tekintetében az indokolás kereseti kérelemnek megfelelő kiegészítését kérték. E tekintetben indítványozták a részítélet részbeni hatályon kívül helyezését és ebben a körben új elsőfokú eljárás elrendelését. A felperesek vagyoni és nem vagyoni kártérítési kereseti kérelmük jogalapja az volt, hogy az I. rendű felperessel szemben elrendelt kényszerintézkedések olyan kirívóan téves, a logika alapvető szabályaival ellentétes jogértelmezés eredményei, amelyek az alperesi hatóságok kártérítő felelősségét megalapozzák mind a vagyoni, mind a nem vagyoni kár vonatkozásában. A magyar büntetőeljárás szakaszai egymásra épülnek és a hivatkozott kirívóan súlyos gondatlanság az egész büntetőeljárás folyamán tapasztalható volt.

Téves volt a II. rendű felperes vagyoni kárigényének elutasítása is, mert a felperesek kártérítési igényét nem lehet szétválasztani, így igényük elévülésére is egységes szabályokat kell alkalmazni

tekintettel arra, hogy a II. rendű felperest az I. rendű felperessel szemben megalapozatlanul és jogellenesen alkalmazott kényszerintézkedésekkel összefüggésben, ahhoz kapcsolódóan érte vagyoni és nem vagyoni hátrány a keresetben részletezettek szerint. Amennyiben az I. rendű felperessel szemben alkalmazott kényszerintézkedések elrendelése jogellenes volt, ez alapozza meg a II. rendű felperes tapadó kárigényét is.

A felperesek a fellebbezésüket kiegészítették és előadták, hogy a részítélet meghozatala óta a 2018. március 20-ai tárgyaláson **N.Z.** tanúvallomásaival bizonyították azt a tényt, hogy az ügyvédi munkadíj 1.000.000 forint volt és az megfizetésre került. Mindezek alapján a fellebbezési kérelmüket akként pontosították, hogy az I. rendű felperes vonatkozásában elsődlegesen az elsőfokú részítélet részbeni megváltoztatását és a vagyoni kártérítés összegének 1.000.000 forintra történő felemelését kérték, amelynek megfizetésére az I-III. rendű alpereseket elsődlegesen egyetemlegesen, másodlagosan közrehatásuk arányában kérték kötelezni, ez utóbbit 25-20-55%-ban határozva meg. A II. rendű felperes vonatkozásában elsődlegesen az elsőfokú részítélet megváltoztatását és az I-III. rendű alperesek egyetemleges marasztalását, vagylagosan közrehatásuk arányában történő fizetésre kötelezését kérték.

Az I. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú részítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte elsődlegesen elévülés okából, másodlagosan megalapozatlanság miatt, harmadlagosan a megállapított kártérítési összeg mérséklését indítványozták. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból okszerűtlenül levont jogi következtetéssel, részben iratellenesen, megalapozatlanul marasztalta az I. rendű alperest. Ismételten arra hivatkozott, hogy a felperesek a büntetőeljárás során bekövetkező állított káraikat nyomban érvényesíthették volna. Legkésőbb a Fővárosi Főügyészség 2007. november 24-én meghozott, az I. rendű felperes előzetes letartóztatására tett ügyészi indítványt elutasító végzés ellen bejelentett ügyészi fellebbezés miatt hivatkozhatnak a felperesek arra, hogy az I. rendű alperes részükre kárt okozott, mivel e fellebbezés alapján rendelte el a Fővárosi Bíróság 2007. december 11. napján az I. rendű felperes lakhelyelhagyási tilalmát. Legkésőbb ezen a napon, illetve az őrizetbevétel napján - 2007. november 22-én - esedékessé vált az I. rendű felperes I. rendű alperessel szembeni kárigénye, így az ötéves elévülési határidő ekkor megindult. Ezen időpontot követően a felperesek nem rónak az ügyészség terhére károkozó magatartást. Erre lehetőség sem lenne, mivel az ügyészség ezt követően kizárólag az I. rendű felperes érdekében fogantatosított intézkedést, így 2008. január 9-én a védő indítványára a lakhelyelhagyási tilalmat részlegesen feloldotta, 2008. május 21-én azt megszüntette, majd 2015. január 5. napján az I. rendű felperessel szemben a nyomozást megszüntette. A büntetőeljárás jogerős befejezéséig pedig nem állapítható meg az elévülés nyugvása sem.

Érdemben is megalapozatlan az elsőfokú bíróság részítélete az I. rendű alperes fellebbezési álláspontja szerint. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a bírói és ügyészi gyakorlat következetesen abban, hogy nyomozás és a vádemeléssel kapcsolatos eljárás a büntetőeljárás két külön szakasza, amelyekre külön eljárási határidők vonatkoznak. A nyomozás elhúzódását a külföldi jogsegélykérelmek eredményezték, amelyre az I. rendű felperes védekezésének ellenőrzése céljából volt szükség. A meghatalmazott védő díját és költségeit a büntetőeljárásban eljáró bíróságnak kell megállapítania a Be. 339. § (1) bekezdésének helyes értelmezése szerint. A polgári bíróságnak sem kártalanítási, sem pedig kártérítési perben nem áll fenn hatásköre a meghatalmazott ügyvéd díjának megtérítésére irányuló igény elbírálására a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának 4/2007. BK véleménye szerint. A nyomozás megszüntetésekor megállapított bűnügyi költség nem foglalja magában a meghatalmazott védő díját, a büntetőeljárási törvény pedig az ügyész számára nem ír elő olyan kötelezettséget, hogy a terheltet tájékoztatnia kellene arról, hogy költségeinek megtérítését kéri-e.

A II. és III. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú részítélet helybenhagyását

kérték annak helyes indokaira utalással.

A fellebbezések nem alaposak.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és annak alapján az I. és II. rendű felperesek vagyoni kárigénye tekintetében megalapozott döntést hozott. Az elsőfokú részítélet jogi indokait a Fővárosi Ítéltábla teljes körűen osztotta, a fellebbezésekben foglaltakra tekintettel - az elsőfokú részítélet helyes indokainak szükségtelen megismétlése nélkül - azokhoz az alábbiakat fűzi.

Mindenek előtt hangsúlyozza, hogy a részítélettel elbírált vagyoni kárigény tekintetében lefolytatott elsőfokú eljárás során az eljárás megismétlésére okot adó súlyos, az érdemi döntésre is kiható eljárási szabálysértést a másodfokú bíróság nem látott megvalósulni. Nem vétett eljárási hibát az elsőfokú bíróság amikor, annak ellenére, hogy a részítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig a kereseti kérelmek tekintetében nem, csak az elévülés kérdésében tárgyalta, érdemben bírálta el a felperesek vagyoni kárigényét. Bár valóban nem tájékoztatta arról a jogi képviselő nélkül eljáró I. rendű felperest, hogy az ügyvédi munkadíj megtérítése iránti igény vonatkozásában a számlával nem igazolt 700.000 forint tekintetében további bizonyítás szükséges, erre azonban nem volt szükség, mert a kereset sem jelölt meg további bizonyítékot az érvényesíteni kívánt ügyvédi munkadíj tekintetében. A másodfokú bíróság észlelte, hogy - egyezően a felperesek által a fellebbezésük kiegészítésében írtakkal - a fennmaradó összeg bizonyítására az I. rendű felperes tanúbizonyítást ajánlott fel, amelyet az elsőfokú bíróság a részítélet meghozatalát követően foganatosított, mely tanú vallomása azonban az alperesek vitatásával szemben még annak érdemi értékelése esetén sem eredményezheti az I. rendű alperes további 700.000 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezését.

Nem volt osztható a felperesi fellebbezés azon aggálya sem, mely szerint az elsőfokú bíróság nem az előterjesztett jogalapot bírálta el, ezért a jogalap tekintetében az indokolás kereseti kérelemnek megfelelő kiegészítése, illetve a részítélet részbeni hatályon kívül helyezése indokolt. Az elsőfokú bíróság a felperesek részítélettel elbírált vagyoni kártérítési igénye alapját képező tényállást felderítette és kellően megvizsgálta, minden releváns körülményt értékelt és annak részletes indokát adta határozatában.

Mindezek alapján az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezésére okot adó körülmény nem volt, a részítéletet a Fővárosi Ítéltábla érdemben bírálta el.

Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy az I. és II. rendű felperesek kárigénye szétválasztható, és helyesen állapította meg azt is, hogy a II. rendű felperes követelése elévült.

A jelen perben alkalmazandó 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 324. § (1) bekezdése szerint a követelések 5 év alatt elévülnek, ha a jogszabály másként nem rendelkezik. A 325. § (1) bekezdése értelmében az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet. A 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A (2) bekezdés alapján ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított 1 éven belül - 1 éves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig 3 hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból 1 évnél, illetőleg 3 hónapnál kevesebb van hátra. A 327. § (1) bekezdése értelmében a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás, a követelés bírósági úton való érvényesítése, továbbá megegyezéssel való módosítása - ide értve az egyezséget is - végül a tartozásnak a kötelezett részéről való elismerése megszakítja az

elévülést. A (2) bekezdés szerint pedig az elévülés megszakadása, illetőleg az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után az elévülés újból megkezdődik.

A bírói gyakorlat értelmében amennyiben az alperes a követelés elévülésével is védekezett, a bíróságnak elsődlegesen az elévülés kérdésében kell állást foglalnia. Az elévült követelés ugyanis bírósági úton nem érvényesíthető, ezért a követelés elévülése esetén annak érdemi vizsgálata szükségtelenné válik. Az elévülési idő lejártá után az elévülés nyugvása folytán rendelkezésre álló 1 éves határidő már nem elévülési jellegű, annak nyugvása nem állapítható meg, és ez a határidő már semmilyen jogi ténnyel nem hosszabbítható meg (BH2013.189.). Az elévülés nyugvásának megszűnése szempontjából annak van jelentősége, hogy a károsult mikor jutott teljes körűen az igényérvényesítéshez szükséges információk birtokába (BH2005.104.).

Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt arra, hogy a II. rendű felperes vonatkozásában a károsító magatartás 2007. november 22-e és 29-e között valósult meg, kára ekkor következett be, ezért esetében az elévülés 2007. november 30. napján megkezdődött. Osztható volt az álláspontja abban, hogy az igény érvényesítésében a II. rendű felperes akadályoztatva volt, mert a kár összegéről - az átlagos napi bevételről - 2008. február 25-én, az egyéni vállalkozó adója megállapításának napján szerzett tudomást. E naphoz képest az elévülés 5 éves időtartama 2013. február 25-én járt le, ezért a II. rendű felperes az igény 2016. június 2-ai érvényesítésével elkésett, igénye elévült. Amennyiben az elévülés nyugvása be is következett volna, úgy az egy éves igényérvényesítési határidő a nyomozást megszüntető határozat jogerőre emelkedését követően 2016. január 13. napján eredménytelenül eltelt, a II. rendű felperes pedig kárigényét csak 2016. június 2. napján érvényesítette. Minderre tekintettel megalapozottan került sor a II. rendű felperes vagyoni kártérítési keresete elutasítására.

Az I. rendű felperessel szemben azonban az elévülés a határozat jogerőre emelkedésével 2015. január 13-án kezdődött meg, az I. rendű felperes ezt követően közel 1,5 év után terjesztette elő vagyoni kártérítési igényét, így az elévülés esetében a másodfokú bíróság álláspontja szerint sem következett be.

A Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú ítélet I. rendű felperes vagyoni kárigénye tekintetében kifejtett álláspontját is.

Helytállóan hívta fel a Ptk. 339. § (1) bekezdését és az ehhez képest speciális szabályt tartalmazó 349. § (1) bekezdése. Az ebben foglaltak szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. Az állandó bírói gyakorlat szerint államigazgatási jogkörben okozott kár jogalapja csak akkor állapítható meg, ha az államigazgatási szerv kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési hibát követ el, annak megítélése, hogy ilyen hiba történt-e, nem a jogosult szubjektív sértettségérzete alapján, hanem külső objektív mérce alapján ítélandó meg.

Az elsőfokú bíróság megfelelően értékelte a Be. 2007 novemberében hatályos 176. § (1) és (2) bekezdését, amely szerint a nyomozást a lehető legrövidebb időn belül kell lefolytatni és az elrendelésétől, illetve megindulásától számított 2 hónapon belül be kell fejezni. Helyesen állapította meg, hogy az adócsalás bűncselekménye bonyolult, több szálon futó és több személlyel szembeni nyomozást igényelt. Alappal volt figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes kihallgatására 2007 novemberében került sor, majd ezt követően 2008-ban a lefoglalt tárgyak esetében a lefoglalás megszüntetése is megtörtént, és a kihallgatástól számítva az I. rendű felperes tekintetében a nagy

terjedelmű nyomozati iratok olyan tanúvallomást, tárgyi vagy okirati bizonyítékot nem tartalmaztak, amelyek az alapos gyanú fenntartását indokolták volna. A megszüntető határozat tartalmazza, hogy nem volt megállapítható, miszerint az I. rendű felperes az ügyben kihallgatott további 25 gyanúsítottal bármiféle kapcsolatban állt volna, csupán egy romániai cégalapításban segített és magánkölcsönt nyújtott, azonban egy Kft. jogellenes romániai gazdasági tevékenységében való részvételre sem merült fel adat. Az I. rendű alperes az I. rendű felperessel szemben 2009 és 2015 között nem emelt vádat és nem is szüntette meg a nyomozást, mely tényből az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett arra, hogy a büntetőeljárás hatálya az indokoltnál hosszabb ideig állt fenn az I. rendű felperessel szemben. A nyomozás további eredményei alapján az I. rendű felperesre terhelő adatok nem keletkeztek, kapcsolatai és annak jellege ismertté vált. A nyomozóhatóság azonban a bünszövetkezetben elkövetett adócsalásban nem volt jogosult a nyomozást megszüntetni, arra kizárólag az I. rendű alperesnek volt hatásköre. Az előírt két éves határidőben azonban - még a felfüggesztést figyelembe véve - sem történt meg az I. rendű felperes tekintetében beszerzett bizonyítékok kiértékelése és a nyomozás megszüntetése. Mindezek alapján helytállóan foglalt állást akként, hogy az elhúzódó nyomozás alatt az I. rendű felperes védelme körében ügyvédi munkadíj merült fel, amelynek megtérítésére az ügyészség köteles, de erről az I. rendű felperest nem tájékoztatta és azt már nem terjesztheti elő. Ezért megfelelően állapította meg, hogy az I. rendű alperes e költségének megtérítésére az I. rendű alperes a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése, valamint a 339. § (1) bekezdése alapján köteles.

Eredménytelenül hivatkozott az I. rendű alperes a fellebbezésében a 4/2007. BK véleményre, illetve az EBH2010.2140. számú eseti döntésre, mivel azoktól eltérően a jelen esetben nem került sor büntető bírósági eljárásra, ezért ügydöntő határozatban, vagy utólag különleges eljárásban a vádlott költségének, illetve a védője díjának megtérítéséről nem történhetett rendelkezés.

A II. és III. rendű alperes oldalán azonban a másodfokú bíróság sem látott megállapíthatónak olyan jogellenes magatartást, amely kártérítő felelősségüket megalapozhatná. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság a töretlen ítélkezési gyakorlatra, amely szerint a nyomozóhatóság - a perbeli esetben a III. rendű alperes - mérlegelési jogkörében elvárja dönt a büntetőeljárás megindításáról, amelyhez nem szükséges bizonyosság, elengedő annak valószínűsítése, hogy bűncselekmény történt, és annak elkövetésével meghatározott személy valamely tény alapján összefüggésbe hozható. A II. rendű alperes szervezeti keretébe tartozó első- és másodfokú bíróság a szabadság korlátozásának fokozatossága és a vádhoz igazodó arányossága a másodfokú bíróság álláspontja szerint is megállapítható. Mindezekből helytállóan következtetett arra az elsőfokú bíróság, hogy a II. és III. r. alperesek esetében a vagyoni kárfelelősség konjunktív feltételei közül hiányzott a jogellenesség, illetve a felróhatóság ezért helytállási kötelezettségük sem volt megállapítható. Az I. rendű felperes személyi szabadsága alapvetően az ellene indult büntető eljárás okán szenvedett sérelmet, mely eljárás megalapozottságáról a jelen pernek nem lehet feladata állást foglalni. A személyes szabadság korlátozásáról az arra hivatott szervek döntöttek, eljárásuk során kirívóan súlyos mulasztás, illetve jogalkalmazói tévedés a rendelkezésre álló adatok alapján nem volt megállapítható.

Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást az I. rendű felperes vagyoni kára tekintetében, amelyet a büntetőeljárásban felmerült védői képviselő költségében jelölt meg. Helytállóan döntött, amikor a számlával igazolt összegben látta az I. rendű felperes kárát megállapíthatónak, és helyesen hívta fel a R. rendelkezéseit a kár összegének alátámasztásául. Ezt meghaladó összeget a másodfokú bíróság sem látott megállapíthatónak még az időközben lefolytatott tanúbizonyítás ellenére sem.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság részítélete helyes volt, ezért azt a Fővárosi Ítéletábra a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felpereseket a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte a szintén eredménytelenül fellebbező III. rendű alperes oldalán felmerült jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére figyelemmel arra, hogy az I. és II. rendű alperesek a 21. számú tárgyalási jegyzőkönyvben tett nyilatkozatukkal a perköltségigényről kifejezetten lemondtak. A jogtanácsosi díj összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdése alapján, mérlegeléssel állapította meg.

A per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére irányuló kötelezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. §-ának (1) bekezdésén és a 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelt 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2018. szeptember 18.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

. Pullai Ágnes s.k.

bíró

A kiadmány hitelül:
bírószági ügyintéző